

Vậy giá trị lớn nhất của P bằng 0 khi và chỉ khi $x = 15; y = 6$; $x = -15; y = -6$.

Câu 2. (HSG 7 huyện Lâm Thao 2016 - 2017)

Tìm giá trị nhỏ nhất của A , biết : $A = |7x - 5y| + |2z - 3x| + |xy + yz + zx - 2000|$

Lời giải

Ta có $|7x - 5y| \geq 0$; $|2z - 3x| \geq 0$ và $|xy + yz + zx - 2000| \geq 0$

Nên $A = |7x - 5y| + |2z - 3x| + |xy + yz + zx - 2000| \geq 0$

Dấu "=" xảy ra khi và chỉ khi $|7x - 5y| = |2z - 3x| = |xy + yz + zx - 2000| = 0$

Có: $|7x - 5y| = 0$ suy ra $\frac{x}{5} = \frac{y}{7}$;

$|2z - 3x| = 0$ suy ra $\frac{x}{2} = \frac{z}{3}$;

$|xy + yz + zx - 2000| = 0$ suy ra $xy + yz + zx = 2000$

Từ đó tìm được $x = 20; y = 28; z = 30$ hoặc $x = -20; y = -28; z = -30$

Mà x, y, z cùng dấu nên $x = 20; y = 28; z = 30$ hoặc $x = -20; y = -28; z = -30$

Vậy giá trị nhỏ nhất của A bằng 0 khi và chỉ khi $x = 20; y = 28; z = 30$ hoặc $x = -20; y = -28; z = -30$

Câu 3. (HSG 7 trường Nguyễn Du 2016 - 2017)

$$B = |x - 2| + |x - 8|$$

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức:

Lời giải

$$B = |x - 2| + |8 - x| \geq |x - 2 + 8 - x| = |6| = 6$$

Ta có:

$$" = " \quad (x - 2)(8 - x) \geq 0 \quad (x - 2)(8 - x) \geq 0$$

Dấu "=" xảy ra khi suy ra

$$x - 2 \geq 0 \quad 8 - x \geq 0 \quad x - 2 \leq 0 \quad 8 - x \leq 0$$

nên và hoặc và

$$x \geq 2 \quad x \leq 8 \quad 2 \leq x \leq 8 \quad x \leq 2 \quad x \geq 8$$

hay và tức là hoặc và (vô lý)

Vậy giá trị nhỏ nhất của B bằng 6 khi và chỉ khi $2 \leq x \leq 8$

Câu 4. (HSG 7 trường Cự Khê 2016 - 2017)

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức: $A = (x - 2)^2 + |y - x| + 3$

Lời giải

Ta có $(x - 2)^2 \geq 0$ với mọi x và $|y - x| \geq 0$ với mọi $x, y \Rightarrow A \geq 3$ với mọi x, y

Vậy giá trị nhỏ nhất của A bằng 3 khi và chỉ khi $(x - 2)^2 = 0$ và $|y - x| = 0$ hay $x = y = 2$

Câu 5. (HSG 7 trường Mỹ Hưng 2016 - 2017)

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức sau: $A = |x - 2013| + |x - 2014| + |x - 2015|$

Lời giải

$$A = |x - 2013| + |x - 2014| + |x - 2015|$$

$$A = (|x - 2013| + |x - 2015|) + |x - 2014|$$

Vì $|x - 2015| = |2015 - x|$ nên $A = (|x - 2013| + |2015 - x|) + |x - 2014|$

Ta có: $|x - 2013| + |2015 - x| \geq |x - 2013 + 2015 - x| = 2$

Dấu "=" xảy ra khi $(x - 2013)(2015 - x) \geq 0$ hay $2013 \leq x \leq 2015$

Lại có: $|x - 2014| \geq 0$. Dấu "=" xảy ra khi $x - 2014 = 0$ hay $x = 2014$

Suy ra $A = (|x - 2013| + |2015 - x|) + |x - 2014| \geq 2$

Dấu "=" xảy ra khi $2013 \leq x \leq 2015$ và $x = 2014$ suy ra $x = 2014$

Vậy giá trị nhỏ nhất của A bằng 2 khi và chỉ khi $x = 2014$.

Câu 6. (HSG 7 huyện Hậu Lộc 2016 - 2017)

Cho ba số a, b, c thỏa mãn $0 \leq a \leq b+1 \leq c+2$ và $a+b+c=1$. Tìm giá trị nhỏ nhất của c .

Lời giải

Vì $0 \leq a \leq b+1 \leq c+2$ nên $0 \leq a+b+1+c+2 \leq c+2+c+2+c+2$

Do đó $0 \leq 4 \leq 3c+6$ (vì $a+b+c=1$)

$3c \geq -2 \Rightarrow c \geq -\frac{2}{3}$

Hay

Vậy giá trị nhỏ nhất của c là $-\frac{2}{3}$ khi đó $a+b=\frac{5}{3}$.

Câu 7. (HSG 7 huyện Mộ Cang Chải 2016 - 2017)

$$C = \frac{2(x-1)^2 + 1}{(x-1)^2 + 2}$$

Cho biểu thức: $C = \frac{2(x-1)^2 + 1}{(x-1)^2 + 2}$. Với giá trị nào của x thì biểu thức C có giá trị nhỏ nhất. Tìm giá trị nhỏ nhất đó.

Lời giải

$$C = \frac{2(x-1)^2 + 1}{(x-1)^2 + 2} = \frac{2[(x-1)^2 + 2] - 3}{(x-1)^2 + 2} = 2 - \frac{3}{(x-1)^2 + 2}$$

Ta có:

Suy ra C nhỏ nhất khi $\frac{3}{(x-1)^2 + 2}$ lớn nhất.

Vì $(x-1)^2 + 2 \geq 2$ nên $\frac{3}{(x-1)^2 + 2} \leq \frac{3}{2} \Rightarrow 2 - \frac{3}{(x-1)^2 + 2} \geq 2 - \frac{3}{2}$ hay $C \geq \frac{1}{2}$.

Vậy giá trị nhỏ nhất của C bằng $\frac{1}{2}$ khi và chỉ khi $x = 1$.

Câu 8. (HSG 7 huyện Hương Khê (và Đề 326) 2016 - 2017)

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $A = |2x - 2| + |2x - 2013|$ với x là số nguyên.

Lời giải

$$A = |2x - 2| + |2x - 2013| = |2x - 2| + |2013 - 2x| \geq |2x - 2 + 2013 - 2x| = 2011$$

Ta có:

Dấu “=” xảy ra khi $(2x - 2)(2013 - 2x) \geq 0 \Rightarrow 1 \leq x \leq \frac{2013}{2}$
 $x \in \mathbb{Z}$ nên $x \in \{1; 2; 3; \dots; 1006\}$

Lại có

Vậy giá trị nhỏ nhất của A bằng 2011 khi và chỉ khi $x \in \{1; 2; 3; \dots; 1006\}$.

Câu 8. (HSG 7 huyện Anh Sơn 2016 - 2017)

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $A = |x| - |x - 2|$.

Lời giải

Xét các trường hợp:

TH1: $x \geq 2 \Rightarrow A = x - (x - 2) = 2$

TH2: $0 \leq x < 2 \Rightarrow A = x + x - 2 = 2x - 2 < 2$

TH3: $x < 0 \Rightarrow A = -x + x - 2 = -2 < 0$

Suy ra với mọi giá trị của x thì $A \leq 2$

Vậy giá trị lớn nhất của A bằng 2 khi $x \geq 2$.

Câu 9. (HSG 7 huyện Đất Mũi 2016 - 2017)

Cho a, b, c, d là các số dương. Tìm giá trị nhỏ nhất của: $A = |x - a| + |x - b| + |x - c| + |x - d|$

Lời giải

Không mất tính tổng quát, giả sử $a \leq b \leq c \leq d$.

Áp dụng BĐT $|a| + |b| \geq |a + b|$, dấu bằng xảy ra khi $ab \geq 0$ ta có:

$$|x - a| + |x - d| \geq |x - a| + |d - x| \geq |x - a + d - x| = d - a \quad (1)$$

$$|x - b| + |x - c| \geq |x - b| + |c - x| \geq |x - b + c - x| = c - b \quad (2)$$

Suy ra $A \geq c + d - a - b$.

Dấu “=” xảy ra khi và chỉ khi dấu “=” ở (1) và (2) xảy ra

Khi đó $(x - a)(d - x) \geq 0$ và $(x - b)(c - x) \geq 0$ hay $a \leq x \leq d$ và $b \leq x \leq c$

Mà $a \leq b \leq c \leq d$ nên $b \leq x \leq c$

Vậy giá trị nhỏ nhất của A bằng $c + d - a - b$ khi và chỉ khi $b \leq x \leq c$.

Câu 10. (HSG 7 huyện Việt Yên 2016 - 2017)

$$F = \frac{42 - x}{x - 15}$$

Cho x là số nguyên để F đạt giá trị nhỏ nhất

Lời giải

$$F = \frac{42 - x}{x - 15} = -1 + \frac{27}{x - 15}$$

a) Ta thấy F đạt giá trị nhỏ nhất khi $\frac{27}{x - 15}$ nhỏ nhất

Xét $x - 15 > 0$ thì $\frac{27}{x - 15} > 0$

Xét $x - 15 < 0$ thì $\frac{27}{x - 15} < 0$.

Vậy $\frac{27}{x - 15}$ nhỏ nhất khi $x - 15 < 0$

Phân số $\frac{27}{x - 15}$ có tử dương mẫu âm

Khi đó $x - 15$ nhỏ nhất khi $x - 15$ là số nguyên âm lớn nhất

Hay $x - 15 = -1 \Rightarrow x = 14$

Vậy khi $x = 14$ thì F đạt giá trị nhỏ nhất bằng -28

Dạng 2.1: Bất đẳng thức về chứng minh tổng phân số tự nhiên

A. Trắc nghiệm (nếu có): Không

B. Tự luận

Câu 1. (HSG 7 trường Nguyễn Khuyến, trường Thái Phiên 2016 - 2017)

$$M = \frac{x}{x+y+z} + \frac{y}{x+y+t} + \frac{z}{y+z+t} + \frac{t}{x+z+t}$$

Chứng minh rằng M có giá trị không phải là số tự nhiên ($x, y, z, t \in \mathbb{N}^*$)

Lời giải

Ta có: $\frac{x}{x+y+z+t} < \frac{x}{x+y+z} < \frac{x}{x+y}$

$\frac{y}{x+y+z+t} < \frac{y}{x+y+t} < \frac{y}{x+y}$

$\frac{z}{x+y+z+t} < \frac{z}{y+z+t} < \frac{z}{z+t}$

$\frac{t}{x+y+z+t} < \frac{t}{x+z+t} < \frac{t}{z+t}$

$\frac{x+y+z+t}{x+y+z+t} < M < \left(\frac{x}{x+y} + \frac{y}{x+y} \right) + \left(\frac{z}{z+t} + \frac{t}{z+t} \right)$

Hay $1 < M < 2$.

Vậy M có giá trị không phải là số tự nhiên.

Câu 2. (HSG 7 huyện Sơn Dương 2016 - 2017)

Cho $M = \frac{a}{a+b} + \frac{b}{b+c} + \frac{c}{c+a}$ với $a, b, c > 0$. Chứng tỏ rằng M không phải là số nguyên.

Lời giải

Vì $a, b, c > 0$ nên: $\frac{a}{a+b} > \frac{a}{a+b+c}$; $\frac{b}{b+c} > \frac{b}{a+b+c}$; $\frac{c}{c+a} > \frac{c}{a+b+c}$

Do đó $M = \frac{a}{a+b} + \frac{b}{b+c} + \frac{c}{c+a} > \frac{a+b+c}{a+b+c} = 1$. Do đó $M > 1$ (1)

Mà $\left(\frac{a}{a+b} + \frac{b}{b+c} + \frac{c}{c+a} \right) + \left(\frac{b}{a+b} + \frac{c}{b+c} + \frac{a}{c+a} \right)$
 $= \left(\frac{a}{a+b} + \frac{b}{a+b} \right) + \left(\frac{b}{b+c} + \frac{c}{b+c} \right) + \left(\frac{c}{c+a} + \frac{a}{c+a} \right) = 3$

$$\text{Vì } \left(\frac{b}{a+b} + \frac{c}{b+c} + \frac{a}{a+c} \right) > 1 \quad \text{suy ra} \quad M = \left(\frac{a}{a+b} + \frac{b}{b+c} + \frac{c}{c+a} \right) < 2 \quad (2)$$

Từ (1) và (2) suy ra $1 < M < 2$ nên M không phải là số nguyên.

Câu 3. (HSG 7 huyện Hương Khê (và đề 326) 2016 - 2017)

Cho ba số dương $0 \leq a \leq b \leq c \leq 1$, chứng minh rằng $\frac{a}{bc+1} + \frac{b}{ac+1} + \frac{c}{ab+1} \leq 2$.

Lời giải

Vì $0 \leq a \leq b \leq c \leq 1$, nên $(a-1)(b-1) \geq 0$ suy ra $ab+1 \geq a+b$

$$\frac{1}{ab+1} \leq \frac{1}{a+b} \quad \text{nên} \quad \frac{c}{ab+1} \leq \frac{c}{a+b} \quad (1)$$

Do đó

$$\frac{a}{bc+1} \leq \frac{a}{b+c} \quad (2) ; \quad \frac{b}{ac+1} \leq \frac{b}{a+c} \quad (3)$$

Tương tự:

$$\frac{a}{bc+1} + \frac{b}{ac+1} + \frac{c}{ab+1} \leq \frac{a}{b+c} + \frac{b}{a+c} + \frac{c}{a+b} \quad (4)$$

Do đó:

$$\frac{a}{b+c} + \frac{b}{a+c} + \frac{c}{a+b} \leq \frac{2a}{a+b+c} + \frac{2b}{a+b+c} + \frac{2c}{a+b+c} = \frac{2(a+b+c)}{a+b+c} = 2 \quad (5)$$

Mà

$$\frac{a}{bc+1} + \frac{b}{ac+1} + \frac{c}{ab+1} \leq 2 \quad (\text{dpcm})$$

Từ (4) và (5) suy ra

Dạng 2.2: Bất đẳng thức về chứng minh tổng lũy thừa: Không

Dạng 2.3: Bất đẳng thức về chứng minh tích của một dãy

A. Trắc nghiệm (nếu có): Không

B. Tự luận

Câu 1. (HSG 7 huyện Thanh Hà 2016 - 2017)

Cho 100 số hữu tỉ trong đó tích của bất kỳ ba số nào cũng là một số âm. Chứng minh rằng:

- Tích của 100 số đó là một số dương.
- Tất cả 100 số đó đều là số âm

Lời giải

a) Trong 100 số đã cho, phải có ít nhất một số âm (vì nếu cả 100 số đều dương thì tích của ba số bất kì không thể là một số âm).

Ta tách riêng số âm đó ra. Chia 99 số còn lại thành 33 nhóm, mỗi nhóm 3 thừa số.

Theo đề bài, mỗi nhóm đều có tích là một số âm nên tích của 33 nhóm tức là của 99 số là một số âm.

Nhân số âm này với số âm đã tách riêng từ đầu ta được tích của 100 số là một số dương.

$$a_1 \leq a_2 \leq a_3 \leq \dots \leq a_{100}$$

b) Sắp xếp 100 số đã cho theo thứ tự tăng dần, chẳng hạn
 Các số này đều khác 0 (vì nếu có một thừa số bằng 0 thì tích của nó với hai thừa số khác cũng bằng 0, trái với đề bài).

$$a_{98} \cdot a_{99} \cdot a_{100} < 0 \quad a_{98} < 0$$

Xét tích suy ra

(vì nếu $a_{98} > 0$ thì $a_{99} > 0, a_{100} > 0$ tích của ba số này không thể là một số âm).

Vậy $a_1, a_2, a_3, \dots, a_{98}$ là các số âm

Xét tích $a_1 a_2 a_{99} < 0$ mà $a_1 a_2 > 0$ nên $a_{99} < 0$

Xét tích $a_1 a_2 a_{100} < 0$ mà $a_1 a_2 > 0$ nên $a_{100} < 0$

Vậy tất cả 100 số đã cho đều là số âm.

Dạng 3: Bất đẳng thức dạng chữ

A. Trắc nghiệm (nếu có): Không

B. Tự luận

Câu 1. (HSG 7 trường Nguyễn Du 2016 - 2017)

$$a, b \in \mathbb{Q} \quad |a| + |b| \geq |a + b|$$

Chứng minh với mọi $a, b \in \mathbb{Q}$ thì

Lời giải

Ta có: $(|a| + |b|)^2 = a^2 + 2|ab| + b^2$; $(|a + b|)^2 = (a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$

Lại có $|ab| \geq ab$ nên $2|ab| \geq 2ab$

Vì thế $a^2 + 2|ab| + b^2 \geq a^2 + 2ab + b^2$

Vậy $|a| + |b| \geq |a + b|$ với mọi $a, b \in \mathbb{Q}$.

Câu 2. (HSG 7 huyện Hoàng Hóa 2016 - 2017)

Cho 20 số nguyên khác 0: $a_1, a_2, a_3, \dots, a_{20}$ có các tính chất sau:

- * a_1 là số dương
- * Tổng của ba số viết liền nhau bất kỳ là một số dương.
- * Tổng của 20 số đó là số âm

Chứng minh rằng: $a_1 \cdot a_{14} + a_{14} \cdot a_{12} < a_1 \cdot a_{12}$.

Lời giải

Ta có:

$$a_1 + (a_2 + a_3 + a_4) + \dots + (a_{11} + a_{12} + a_{13}) + a_{14} + (a_{15} + a_{16} + a_{17}) + (a_{18} + a_{19} + a_{20}) < 0$$

Vì tổng của ba số viết liền nhau bất kỳ là một số dương nên:

$$a_1 > 0, a_2 + a_3 + a_4 > 0; \dots; a_{11} + a_{12} + a_{13} > 0; a_{15} + a_{16} + a_{17} > 0; a_{18} + a_{19} + a_{20} > 0 \quad \text{suy ra } a_{14} < 0$$

Cũng như vậy:

$$(a_1 + a_2 + a_3) + \dots + (a_{10} + a_{11} + a_{12}) + a_{13} + a_{14} + (a_{15} + a_{16} + a_{17}) + (a_{18} + a_{19} + a_{20}) < 0 \quad \text{suy ra}$$

$$a_{13} + a_{14} < 0$$

Mặt khác, $a_{12} + a_{13} + a_{14} > 0 \Rightarrow a_{12} > 0$

Từ các điều kiện $a_1 > 0; a_{12} > 0; a_{14} < 0 \Rightarrow a_1.a_{14} + a_{14}.a_{12} < a_1.a_{12}$ (ĐPCM).

Câu 3. (HSG 7 trường Võ Thị Sáu 2016 - 2017)

Chứng minh rằng: Nếu $0 < a_1 < a_2 < \dots < a_9$ thì: $\frac{a_1 + a_2 + \dots + a_9}{a_3 + a_6 + a_9} < 3$

Lời giải

Ta có: $0 < a_1 < a_2 < \dots < a_9$ nên suy ra:

$$a_1 + a_2 + a_3 < 3a_3 \quad (1)$$

$$a_4 + a_5 + a_6 < 3a_6 \quad (2)$$

$$a_7 + a_8 + a_9 < 3a_9 \quad (3)$$

Cộng vế với vế của (1), (2), (3) ta được: $a_1 + a_2 + \dots + a_9 < 3(a_3 + a_6 + a_9)$

Vì $a_1 + a_2 + \dots + a_9 > 0$ nên ta được: $\frac{a_1 + a_2 + \dots + a_9}{a_3 + a_6 + a_9} < 3$

Câu 4. (HSG 7 huyện Phú Lý 2016 - 2017)

Cho $a > 2, b > 2$. Chứng minh $ab > a + b$.

Lời giải

Từ $a > 2$ suy ra $\frac{1}{a} < \frac{1}{2}$; từ $b > 2$ suy ra $\frac{1}{b} < \frac{1}{2}$

Do đó $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} < 1$ suy ra $\frac{a+b}{ab} < 1$

Vậy $ab > a + b$

Câu 5. (HSG 7 huyện Phú Lý 2016 - 2017)

Cho các số $0 < a_1 < a_2 < a_3 < \dots < a_{15}$. Chứng minh rằng: $\frac{a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{15}}{a_5 + a_{10} + a_{15}} < 5$

Lời giải

Ta có:

$$a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 < 5a_5$$

$$a_6 + a_7 + a_8 + a_9 + a_{10} < 5a_{10}$$

$$a_{11} + a_{12} + a_{13} + a_{14} + a_{15} < 5a_{15}$$

Suy ra $a_1 + a_2 + \dots + a_{15} < 5(a_5 + a_{10} + a_{15})$

Vậy $\frac{a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{15}}{a_5 + a_{10} + a_{15}} < 5$